

TUTKIMUSEETTISEN ENNAKKOARVIOINNIN DILEMMAT

Tutkimuseettinen neuvottelukunta
(TENK)
Eero Vuorio
08.11.2006

TAUSTA

Tieteellisen tutkimuksen luotettavuus ja uskottavuus perustuvat siihen, että tutkijat noudattavat **hyvää tieteellistä käytäntöä**. Ihmiseen sekä ihmisen alkioon ja sikiöön kohdistuvaa **lääketieteellistä** tutkimusta säädelään lisäksi lailla. Tutkimus edellyttää eettistä ennakkoarviointia eli alueellisen eettisen toimikunnan myönteistä lausuntoa ennen tutkimukseen ryhtymistä. Toisaalta ihmisiin kohdistuvassa **ei-lääketieteellisessä** tutkimuksessa eettinen ennakkoarviointi on sattumanvaraista, vaikka siinä kajottaisiin ihmiseen enemmän kuin joissain lääketieteellisissä tutkimuksissa.

TAVOITE

Seminaarin tarkoituksena on keskustella tutkimuseettikan säännöistä.

- Mihin nykyinen lainsäädäntömme perustuu, rajoittaako se liikaa tutkijoiden toimintaa vai onko se ehkä puutteellinen?
- Kuka päättää yhteisten sääntöjen tarpeellisuudesta ja laadinnasta?
- Kenelle olemme tilivelvollisia - yhteiskunnalle, tutkijoille, nykyisille potilaille, tuleville potilaille, tutkimukseen osallistujille?

IHMISEEN KOHDISTUVAN TUTKIMUKSEN EETTINEN (ENNAKKO)ARVIOINTI SUOMESSA

Sairaanhoidopiirien eettiset toimikunnat
Tutkimuslaitosten eettiset toimikunnat
TUKIJA- ETENEn lääketieteellinen tutkimuseettinen
jaosto
ETENE – Valtakunnallinen terveydenhuollon
eettinen neuvottelukunta

TENK – Tutkimuseettinen neuvottelukunta

Miksi toimijana on TENK?

Tehtävät (asetus 1347/1991):

1. Tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja viranomaisille tutkimuseettisistä lainsäädäntö- ja muista kysymyksistä
2. Toimia asiantuntijaelimenä tutkimuseettisiä ongelmia selvittäessä
3. Tehdä aloitteita tutkimuseettikan edistämiseksi sekä edistää tutkimuseettistä keskustelua Suomessa
4. Seurata alan kansainvälistä kehitystä sekä osallistua aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön
5. Harjoittaa tutkimuseettisiin kysymyksiin liittyvää tiedotustoimintaa

HYVÄ TIEDELLINEN KÄYTÄNTÖ

TENK:in ohjeet (vuodelta 2002)

- laaja sitoutuminen (yliopistot, tutkimuslaitokset, sairaanhoidopiirit, ammattikorkeakoulut, Suomen Akatemia)
- sisältää menettelyohjeet hyvän tieteellisen käytännön loukkaamista koskevien epäilyjen käsittelymiseksi

TUTKIMUSEETTINEN
KESKUS

AJANKOHTAISIA PROJEKTEJA

- Muu kuin lääketieteellinen ihmiseen kohdistuva tutkimus: Humanististen ja yhteiskuntatieteellisten tieteenalojen tutkimusetiikkaa koskeva kirjanhanke (HYMY -työryhmä): Etiikkaa ihmistieteille
- Keskustelu biopankkilainsäädännön kehittämisestä (TUTKAS-aloite)